

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

UNESCO DÜNYA MİRASI OLMA YOLUNDA İZNİK/NİCAEA

ULUSLARARASI SEMPOZYUMU BİLDİRİ KİTABI

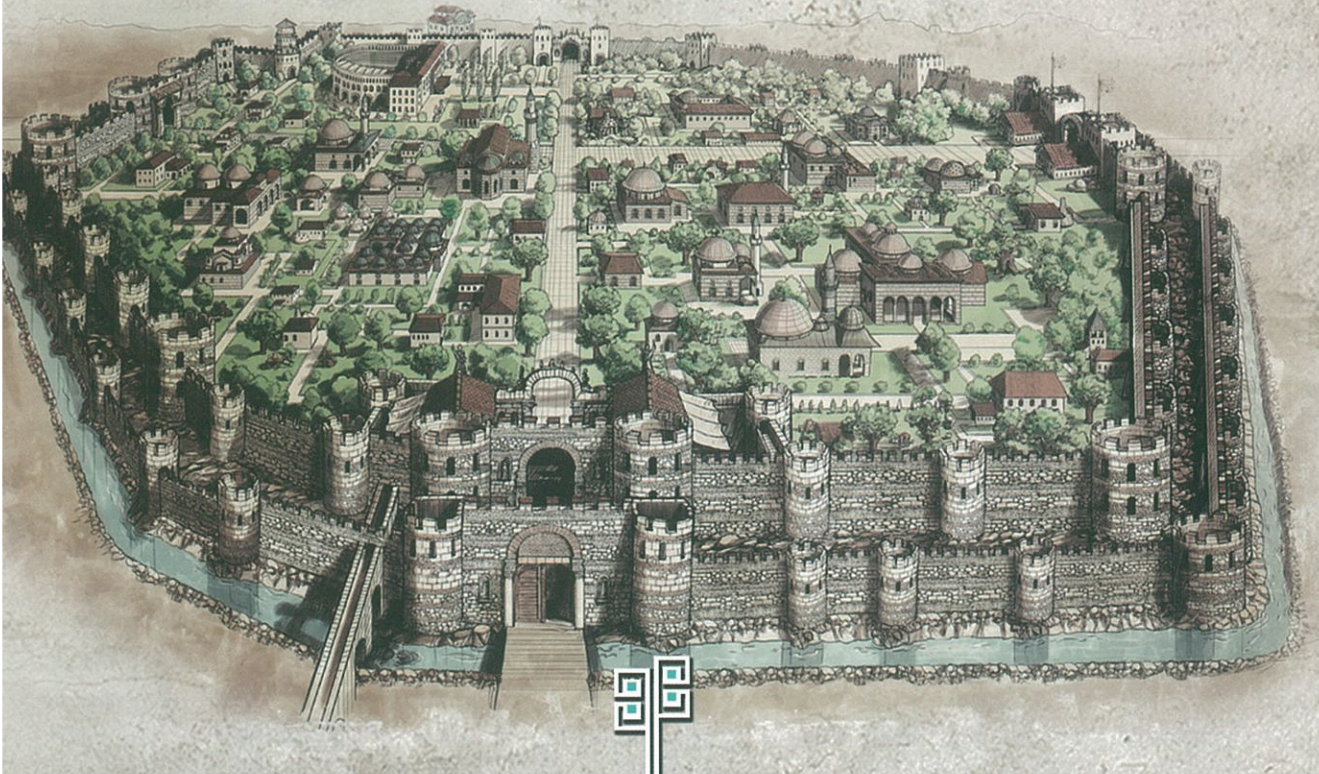
2-4 Ekim / October 2015
İZNİK

İZNİK/NİCAEA ON ITS WAY TO BECOME UNESCO WORLD HERITAGE

INTERNATIONAL SYMPOSIUM PROCEEDINGS

Editörler / Editors

Şahin KILIÇ - Kutlu AKALIN

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

UNESCO DÜNYA MİRASI OLMA YOLUNDA İZNİK / NICA EA

ULUSLARARASI SEMPOZYUMU BİLDİRİ KİTABI

2-4 Ekim / October 2015

**İZNİK / NICA EA ON ITS WAY TO BECOME
UNESCO WORLD HERITAGE**

INTERNATIONAL SYMPOSIUM PROCEEDINGS

Editörler / Editors

Şahin Kılıç - Kutlu Akalın

BURSA 2020

Sempozyum Düzenleme Kurulu
Symposium Organizing Committee

Aziz ELBAS
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Turizm Dairesi Başkanı

Yrd.Doç.Dr Şahin KILIÇ
Uludağ Üniversitesi

Doç.Dr.Murat TAŞ
Uludağ Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr Kutlu AKALIN
Mardin Artuklu Üniversitesi

N.Nur ÇAKIR
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Turizm Şube Müdürü

Eser ÇALIKUŞU
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Tarihi Kültürel Miras Şb. Müd. Y.Sanat Tarihçisi

Işık DEMİR
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Bursa Araştırmaları Merkezi Koordinatörü

Nuray ÇELİK
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Turizm Şb. Müd. Org. Sor.

Ebru USTA
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Turizm Şb. Müd. Org. Sor.

Özge ÖZYARDIMCI GÜMEN
Bursa Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Turizm Şb. Müd. Org. Sor.

ULUSLARARASI SEMPOZYUM
INTERNATIONAL SYMPOSIUM

UNESCO Dünya Mirası Olma Yolunda İznik/Nicaea
02-04 Ekim 2015, İznik/Bursa/Türkiye
Bursa Büyükşehir Belediyesi

Iznik/Nicaea on Its Way to Become UNESCO World Heritage Site
02-04 October 2015, Iznik/Nicaea, Bursa/Turkey
Organized by Bursa Metropolitan Municipality

PROGRAM / PROGRAMME

02 EKİM / OCTOBER 2015 CUMA / FRIDAY

08.00-09.00 Sempozyum Kayıt İşlemleri / *Symposium Registration*

09.15-10.00 SEMPOZYUM AÇILIŞ KONUŞMALAR / *SYMPOSIUM OPENING AND OFFICIAL REMARKS*

Sempozyum Açılış Konuşması / *Opening Speech:*

Prof. Dr. Neslihan Dostoğlu
(Bursa Alan Başkanı / *The Site Manager of Bursa Site Management Unit*)
10.00-10.15 Kahve Arası / *Coffee Break*

I. OTURUM / SESSION I

İZNIK'TE ARKEOLOJİ, SANAT VE MİMARİ MİRAS: GEÇMİŞE BAKIŞ, BUGÜNÜN FIRSATLARI, GELECEĞİN İNŞASI / *ARCHEOLOGY, ART AND ARCHITECTURAL HERITAGE IN IZNIK: A GLANCE AT THE PAST, TODAY'S OPPORTUNITIES AND BUILDING THE FUTURE*

Oturum Başkanı / *Moderator*

Prof. Dr. Urs Peschlow
10:15-10:35 **Prof. Dr. Mustafa Şahin:** İznik Yüzeysel Araştırmaları / *Surveys in Iznik*

10:35-10:55 **Prof. Dr. Christof Berns:** İznik'in Sütunları: Bir Kentin Çok Katmanlı Tarihine Bakış / *Columns of Iznik: A Glance at a Multilayered History of a City*

10:55-11:15 **Doç. Dr. / Assoc Prof. Haluk Çetinkaya,** Bizans Döneminin İlginç bir İnşaat Biçimi: Gizli Tuğla Tekniği ve İznik'teki Uygulamaları /

A Curious Construction Method of the Byzantine Era: The Hidden Brick Technique and Its Practice in Iznik

11.15-11.35 **Ali Altın,** Mezar Yapıları Işığında Hellenistik Dönemde İznik / *Nicaea During the Hellenistic Period in the Light of Grave Monuments*

11.35-12.05 **Dr. Barbora Weissova,** *Results of the Pilot Project Identifying Archaeological Monuments in the Hinterland of Nicaea / İznik Hinterlandı Arkeolojik Anıtlarını Tespiti Yönelik Pilot Projenin Sonuçları*

12.05-12.25 **Yacine Nicolas Benjelloun,** *The North Anatolian Fault in the Region of Iznik (Turkey): Geomorphological Evolution and Archeoseismicity / İznik Bölgesinde Kuzey Anadolu Fayı: Jeomorfolojik ve Arkeoseismik Gelişim*

12.30-13.30 **ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH**

II. OTURUM / SESSION II

Oturum Başkanı / *Moderator*

Prof. Dr. Mustafa Şahin

13.30-13.50 **Prof. Dr. Em. Urs Peschlow,** *Nikaia Archaeology of the Roman and Byzantine Periods, and its Future / Roma ve Bizans Dönemi İznik Arkeolojisi ve Geleceği*

13.50-14.10 **Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Melda Ermiş,** İznik'in Yakın Çevresiyle İlgili Yeni Araştırmalar / *Recent Studies on Iznik's Vicinity*

14.10-14.30 **Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Belgin Demirsar Arlı,** Geçmişten Günümüze Buluntular Eşliğinde İznik Kazıları / *Excavations of Iznik Accompanied with the Findings from Past to Present*

14.30-14.50 **Dr. Serkan Gündüz, Yrd. Doç. Dr. Oktay Dumankaya**
İznik Limanı
Port of Nicaea

14.50-15.10 **Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Aysin Özügül- Okutman**
Belgin Aksoy, Antik Çağ'dan Anıtsal Bir Mirası Geleceğe Aktarmak: Nikaia Tiyatrosu ve Sorunları /

Preserving a Monumental Heritage of Antiquity for Future: Theatre of Nicaea and Its Problems

15.10-15.30 **Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Güven Güngüm,** Nikaia'da (İlbeyli-İznik) bulunan Obelisk Anıtının Mimari Analizi / *Architectural Analysis of Monumental Obelisk Found in Nicaea (İlbeyli-İznik)*

15.30-15.50 Kahve Arası / *Coffee Break*

III. OTURUM / SESSION III

Oturum Başkanı / *Moderator*

Yrd. Doç.Dr. / Asst. Prof. Ferhan K. Mollaoglu

15.50-16.10 **Prof. Dr. İlhan Erdem,** Ortaçağın Sonlarında İznik ve Selçuklular /

Iznik and Seljuks at the End of the Medieval Period

16.10-16.30 **Raif Kaplanoglu,** Seyahatnamelerde İznik / *Iznik in Travelogues*

16.30-16.50 **Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Doğan Yavaş,** Osmanlı Döneminde İznik Şehrindeki İmar Faaliyetleri / *Public Improvements in Iznik During the Ottoman Period*

16.50-17.10 **Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Ahmet Vefa Çobanoğlu- Öğr. Gör. Dr. / Dr. Ayşe Çobanoğlu,** Şeyh Kutbuddin Camii, Türbesi ve Hazinesi / *The Mosque of Şeyh Kutbuddin, Its Shrine and Burial Chamber*

17.10-17.30 **Doç. Dr. Bülent Nuri Kılavuz,** İznik'te Orhangazi Külliyesi / *Orhan Ghazi Külliye in Iznik*

17.30-17.50 **Dr. İsmail Naci Zeyrek,** İznik'te Romaniot Yahudiliğinin İzleri:

Böcek Ayazma / Traces of Roman Jewry in Iznik: Böcek Ayazma

19:00 **AÇILIŞ YEMEĞİ / OPENING DINNER**

03 EKİM / OCTOBER 2015 CUMARTESİ / SATURDAY

TARİH VE KÜLTÜR: GERİYE KALANLAR
HISTORY AND CULTURE: WHAT IS LEFT

I. OTURUM / SESSION I

Oturum Başkanı / Moderator

Yrd. Doç. Dr./Assoc. Prof. Suna Çağaptay

09.15-09.45 Prof. Dr. Clive Foss, *Nicaea and Nicomedia, Looking Back to the Beginning and Continuing to or through the Ottomans* / Nicaea ve Nicomedia, Başlangıca Bakmak ve Osmanlı'ya ya da Osmanlı'yla Devam Etmek
09.45-10.05 Dr. Craig Caldwell, *Nicaea amid Civil Wars in Late Antiquity* / Geç Antik Çağın İç Savaşları Arasında Nicaea

10.05-10.25 Yrd. Doç. Dr. / Asst. Prof. Kutlu Akalın, *An Instant Depicting the Combination of the Imperial Cult and the Christian Doctrine at Nicaea* / İznik'te İmparatorluk Kültü ve Hristiyanlık Öğretisinin Birleşimine Dair bir Enstantane

10.25-10.45 Prof. Dr. Paul Magdalino, *At the Heart of Byzantium: Nicaea in the Empire, 717-1204* / Bizans'ın Kalbinde: Nicaea ve İmparatorluk, 717-1204

10.45-11.00 Kahve Arası / Coffee Break

11.00-11.20 Dr. Tia Kolbaba, *Pro-and anti-Latin Writings in the Context*

of the Nicene Empire / Nicaea İmparatorluğu Bağlamında Latin Yanlısı ve Karşıtı Yazın

11.20-11.40 Matthew Kinloch, *The Nikaian Narrative: Rethinking the Historiography of the Thirteenth Century Byzantine World* / Nicaea Anlatısı: On Üçüncü Yüzyıl 'Bizans Dünyası' Üzerine Yeniden Düşünmek

11.40-12.00 Yrd. Doç. Dr./ Asst. Prof. Nilgün Elam, *Bizans Dönemi'nde Nikaia: Kent Tarihine Sigilografik Katkılar / Nicaea under Byzantium: Sigilographic Contributions to the History of the City*

12.00-13.00 ÖĞLE YEMEĞİ / LUNCH

II. OTURUM / SESSION II

Oturum Başkanı / Moderator

Yrd. Doç. Dr./Assist Prof. Kutlu Akalın

13.00-13.20 Dr. Livia Bevilacqua, *Antiquity Revived in Byzantine Nicaea:*

The City Walls and Their Figural Decoration in the 13th Century / Bizans Nicaea'sında Antikitenin Dirilişi:13.Yüzyıl Kent Surları ve Surların Figüratif Dekorasyonu

13.20-13.40 Dr. Ivana Jevtic, *Role of Nicaea and Constantinople in the Development of Byzantine Art during the 13th Century* / 13. Yüzyılda Bizans Sanatının Gelişiminde Nicaea ve Konstantinopolis'in Rolü

13.40-14.00 Ayşe Dalyancı Berns, *Kentin Zengin Tarihine Işık Tutan Bir Anıt: İznik Şehir Surları / A Monument Shedding Light on the Rich History of the City: The City Walls of İznik*

14.00-14.10 Kahve Arası / Coffee Break

14.10-14.30 Yrd. Doç. Dr./Asst. Prof. Suna Çağaptay, *Impressions of Lasharid Landscapes:*

Environment, Architecture and The Social Good / Lascaris Dönemi Çevre Düzenlemelerinden İzlenimler: Çevre, Mimari ve Toplumsal Fayda

14.30-14.50 Dr. Marisa Tinelli, *İznik Pottery in Europe and Mediterranean Area /*

Avrupa ve Akdeniz Bölgesinde İznik Çömlekçiliği

14.50-15.10 Dr. Federica Broilo, *Interpretation, Adoption and Diffusion of İznik Style Outside the Boundaries of the Ottoman Empire. Italy and Central Europe (17th -18th centuries)* / İznik Stilinin Osmanlı İmparatorluğu Sınırları Dışında Yorumlanması, Benimsenmesi ve Yayılması. İtalya ve Orta Avrupa (17 ve 18. yüzyıllar)

15.10-15.20 Kahve Arası / Coffee Break

III. OTURUM / SESSION III

Oturum Başkanı / Moderator

Doç. Dr./Assoc. Prof. Murat Taş

DÜNYA MİRASI İZNIK: İMKANLAR, SORUNLAR, ÇÖZÜMLER
IZNIK AS WORLD HERITAGE: OPPORTUNITIES, PROBLEMS, SOLUTIONS

15.20-15.40 Dr. Şule Kılıç Yıldız-İpek Özbek, *Nomination of İznik for UNESCO World Heritage List: The Process of Nomination, Opportunities, and Difficulties* / İznik'in UNESCO Dünya Miras Listesi'ne Adaylığı: Adaylık Süreci, Fırsatlar ve Zorluklar

15.40-16.00 Prof. Dr. Füsün Alioğlu, *İznik'teki Tarihsel Miras ve Sürdürülmesi İçin Temel İlkeler / Historical Heritage in İznik and Basic Principles for Maintaining It*

16.00-16.20 Dr. Mimar İbrahim Yılmaz *İznik'te İnklil Köyü Ölçeğinde Yakın Dönem Yöresel Türk Mimarisi / Recent Local Turkish Architecture at the İnklil Village Scale in Nicaea*

16.20-16.40 Prof. Dr. Halid Tadmori, *Cultural Heritage and Sustainable Tourism: Conservation of World Heritage Cities Byblos and İznik* / Kültür Mirası ve Sürdürülebilir Turizm: Dünya Mirası Kentler Byblos ve İznik'in Muhafazası

16.40-16.50 Kahve Arası / Coffee Break

16.50-17.10 Prof. Dr. Daniele Manacorda, *Rome: A Great Archaeological Heritage in the Heart of a Modern City* / Roma: Modern Bir Kentin Kalbinde Büyük Bir Arkeolojik Miras

17.10-17.30 Prof. Dr. Alessandro Ippoliti, *Conservative Principles and Operational Guidelines in Architectural Restoration* / Mimari Restorasyonda Koruma İlkeleri ve Çalışma Esasları

17.30-17.50 Doç. Dr./Assoc. Prof. Yonca Kösebay Erkan, *Values of Cultural Landscape: İznik (Nicaea) in the Historic Sources* / Kültürel Çevrenin Değerleri: Tarihi Kaynaklarda: İznik (Nicaea)

19:00 AKŞAM YEMEĞİ / DINNER

04 EKİM / OCTOBER 2015 PAZAR / SUNDAY

I. OTURUM / SESSION I

Oturum Başkanı / Moderator

Yrd. Doç. Dr./Assist Prof. Nurhayat Dalkıran

İZNIK'TE DOĞAL MİRAS NATURAL HERITAGE IN İZNIK

09.05- 09.25 Prof. Dr. Hayri Duman, *İznik Gölü Sulak Alan Alt Havzasının Flora ve Vegetasyonu: Nadir-Endemik Bitki Türleri ve Habitatları / Flora and Vegetation of Lake İznik Wetland Subbasin: Rare-Endemic Plant Species and Their Habitat*

09.25-09.45 Prof. Dr. Zafer Ayaş, *Karasal Fauna Bileşenleri ve Faunayı Etkileyen Çevresel Etkiler / Components of Terrestrial Fauna and Environmental Factors Influencing the Fauna*

09.45-10.05 S. Cevher Özeren, *İznik Gölü Havzası Balık Faunası / The Fish Fauna of İznik Lake*

II. OTURUM / SESSION II

SİVİL TOPLUM VE DENEYİMLER CIVIL SOCIETY AND EXPERIENCES

Oturum Başkanı / Moderator

Yrd. Doç. Dr. /Assist Prof. Şahin Kılıç

10.20-10.35 Havva Candar *Kent Konseyi Başkanı / Head of the City Council*

10.35-11.00 Ercüment Yılmaz (BBB. *Bursa Metropolitan Municipality*) *İznik Gölü Çevresinde Alternatif Turizm Rotaları / Alternative Tourism Routes Around Lake İznik*

11.00-11.15 Mehmet Hasan Bozkurt *İznik Arkeoloji Müzesi Müdürü V. / İznik Archaeological Museum*

11.15-11.30 Prof. Dr. Işıl Akbaygil *İznik Vakfı / İznik Foundation*

11.30-12.30 Moderator: Kutlu Akalın *Sempozyum Sonuç Değerlendirmeleri / Symposium Concluding Remarks:*

12.30-13.15 ÖĞLE YEMEĞİ VE İZNIK GEZİŞİ / LUNCH AND İZNIK TOUR

19:00: KAPANIŞ YEMEĞİ / CLOSING DINNER

Bursa Büyükşehir Belediyesi Kütüphanesi / UNESCO Dünya Mirası
Olma Yolunda İznik / Nicaea Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı

Editörler / Şahin Kılıç, Kutlu Akalın

İngilizce - Türkçe - İngilizce Çeviri / Nezh Bamyacı

Katkıda Bulunanlar / Birben Durmaçalı, Eser Çalığıuşu

Görsel Tasarım / Yakup Şahiner

Kapak İllüstrasyonu / Cüneyt Şenyavaş

ISBN / 978-605-9968-97-3

Basım Yılı ve Yeri / Eylül 2020 - Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk. NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20 BURSA Sertifika No: 48334

Yapım / © 2020 Bursa Kültür A.Ş. Bu kitabın tüm yayın hakları
Bursa Kültür A.Ş.'ye aittir. Yazılı izin olmadan kısmen ya da
tamamen yeniden basılamaz.
Dağıtım / Bursa Kültür A.Ş. Merinos Atatürk Kongre Kültür Merkezi B
Kapısı Osmangazi - Bursa / Türkiye
Tel: +90 224 253 26 46 Faks: +90 224 253 14 85
info@bursakultur.com / www.bursakultur.com

Bursa Metropolitan Municipality Library / İznik / Nicaea
on its Way to Become UNESCO World Heritage International
Symposium Proceedings

Editors / Şahin Kılıç, Kutlu Akalın

English - Turkish - English Translation / Nezh Bamyacı

Contributors / Birben Durmaçalı, Eser Çalığıuşu

Graphic Design / Yakup Şahiner

Cover Illustration / Cüneyt Şenyavaş

ISBN / 978-605-9968-97-3

Print Year and Place / September 2020 - Stüdyo Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk. NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20 BURSA Sertifika No: 48334

Production / © 2020 Bursa Kültür A.Ş. All publishing rights
of this book belong to Bursa Kültür A.Ş. It can not be reprinted
partially or completely without written permission.
Distribution / Bursa Kültür A.Ş. Merinos Atatürk Kongre Kültür
Merkezi B Kapısı Osmangazi - Bursa / Türkiye
Phone: +90 224 253 26 46 Fax: +90 224 253 14 85
info@bursakultur.com / www.bursakultur.com

İçindekiler / Contents

SUNUM	ix
<i>Presentation</i>	x
ÖNSÖZ	xi
<i>Foreword</i>	xiv
UNESCO Dünya Miras Listesi Adaylık Süreci, Fırsatlar ve Zorluklar	1
<i>UNESCO World Heritage Nomination Process: Opportunities and Challenges</i>	11
Şule Kılıç Yıldız	
İzник Yüzey Araştırmaları: Kültür Varlıkları Açısından İzник'in	
UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine Girme Potansiyeli	21
<i>Surface Surveys in Iznik: Potential of Iznik for Entering</i>	
<i>UNESCO World Heritage List in Terms of Its Cultural Assets</i>	27
Mustafa Şahin	
İzник'in Sütunları: Bir Kentin Çok Katmanlı Tarihine Bakış	41
<i>Columns of Iznik: A Glance at the Multilayered History of a City</i>	46
Christof Berns	
Kentin Zengin Tarihine Işık Tutan bir Anıt: İzник Şehir Surları	57
<i>A Monument Shedding Light on the Rich History of the City: The City Walls of Iznik</i>	63
Ayşe Dalyancı-Berns	
Nicaea Hinterlandı Yerleşim Örüntülerini Tespite Yönelik Pilot Projenin Sonuçları	75
<i>Results of Pilot Project Identifying Settlement Patterns in the Hinterland of Nicaea</i>	90
Barbora Weisssova - Ahmet Ali Altın	
Mezar Anıtları Işığında Hellenistik Dönem'de İzник	105
<i>The Hellenistic Nicaea in the Light of Tomb Monuments</i>	112
Ahmet Ali Altın	
İzник (Türkiye) Bölgesinde Arkeosismolojik Araştırmalar	135
<i>Archeoseismological Investigations in the region of Iznik (Turkey)</i>	140
Yacine Benjelloun	
Roma ve Bizans Dönemi İzник Arkeolojisi ve Geleceği	151
<i>Nicaea: Archaeology of Roman and Byzantine Periods, and its Future</i>	161
Urs Peschlow	
İzник'in Yakın Çevresiyle İlgili Yeni Araştırmalar	185
<i>Recent Studies on the Vicinity of Iznik</i>	190
Ü. Melda Ermiş	

İznik-Nicaea Limanı	203
<i>Port of Iznik-Nicaea</i>	211
Serkan Gündüz - Oktay Dumankaya	
İznik Roma Tiyatrosu Koruma Sorunları.....	233
<i>Conservation Problems of Iznik's Roman Theatre</i>	239
Ayşin Özügül	
İznik (Elbeyli) Obelisk Anıtının Mimari Analizi.....	247
<i>Architectural Analysis of Monumental Obelisk Found in Nicaea (Elbeyli-Iznik)</i>	254
Güven Gümgüm	
Seyahatnamelerde İznik.....	279
<i>Iznik in Travelogues</i>	296
Raif Kaplanoğlu	
İznik'te Bazı Osmanlı Yapıları Hakkında Arşiv Belgeleri.....	315
<i>Archival Documents About Some Ottoman Structures in Iznik</i>	319
Doğan Yavaş	
İznik'te Helenistik ve Romanyot Yahudilerin İzleri	331
<i>Traces of Hellenistic and Romaniot Jews in Iznik</i>	347
İsmail Naci Zeyrek	
Nikaia ve Nikomedia: İki Rakip Kentin Örtüşen Yaşamları	367
Clive Foss	
Geç Antikçağ İç Savaşları Ortasında Nikaia/İznik	381
<i>Nicaea amid Civil Wars in Late Antiquity</i>	387
Craig H. Caldwell III	
İznik'te Constantinus ve Piskoposlar	393
<i>Constantine and the Bishops at Nicaea</i>	400
Kutlu Akalın	
Bizans'ın Kalbinde: Nicaea/İznik ve İmparatorluk, 717-1204	407
<i>At the Heart of Byzantium: Nicaea in the Empire, 717-1204</i>	415
Paul Magdalino	
Kilise Birliği İçin Müzakereler, İznik/Nicaea 1234: Grekler, Latinler ve Kültürler Arası Anlayışın Sınırları	423
<i>Negotiations for Church Union, Iznik/Nikaia 1234: Greeks, Latins, and the Limits of Cross-Cultural Understanding</i>	437
Tia M. Kolbaba	

Nicaea Anlatısı: On Üçüncü Yüzyıl 'Bizans Dünyası'nın Tarih Yazımı Üzerine Yeniden Düşünmek	451
<i>The 'Nikaian Narrative': Rethinking the Historiography of the Thirteenth-Century 'Byzantine World'*</i>	471
Matthew Kinloch	
Bizans Dönemi'nde Nikaia (İznik): Kent ve Bölge Tarihine Sigillografik Katkılar.....	491
<i>Nicaea (Iznik) In Byzantine Period: Sigillographic Contributions to History of the City and the Region</i>	520
Nilgün Elam	
Bizans Nikaia'sında Antikitenin Dirilişi: 13. Yüzyıl Kent Surları ve Surların Figüratif Dekorasyonu	551
<i>Antiquity Revived in Byzantine Nicaea: The City Walls and Their Figural Decoration in the Thirteenth Century</i>	560
Livia Bevilacqua	
Bizans Sanatının On Üçüncü Yüzyıl Gelişiminde Nicaea'nın Rolünü Yeniden Düşünmek.....	577
<i>Re-thinking the Role of Nicaea in the Development of Byzantine Art during the Thirteenth Century</i>	589
Ivana Jevtić	
Gizli tuğla tekniği, İznik ve Yakın Çevresindeki Uygulamalar	601
<i>Recessed Brick Technique and Its Use in İznik and Environs</i>	609
Haluk Çetinkaya	
Ertelenmiş Bir Diyalog: Laskaris Nicaea'sına Genel Bir Bakış	623
<i>A Suspended Dialogue: An Overview of the Laskarid Nicaea</i>	635
Suna Çağaptay	
Avrupa ve Akdeniz Bölgelerinde İznik Çömlekçiliği	651
<i>Iznik pottery in Europe and Mediterranean Area</i>	665
Marisa Tinelli	
Karma ve Uyarlama: On Yedinci ve On Sekizinci Yüzyıllarda İznik ve Kuzey İtalya Arasında Sanatsal İlişkiler	689
<i>Mixing and Matching: Artistic Relations between Iznik and Northern Italy in the Seventeenth and Eighteenth centuries</i>	695
Federica A. Broilo	
İznik'te Tarihsel Miras ve Sürdürülebilmesi İçin Temel İlkeler	701
<i>Historical Heritage in İznik and Basic Principles to Sustain It</i>	717
Füsun Alioğlu	

İznik'te İnikli Köyü Ölçeğinde Yakın Dönem Yöresel Türk Konut Mimarisi	747
<i>Recent Local Turkish Architecture at the İnikli Village Scale in Nicaea</i>	758
İbrahim Yılmaz	
Roma: Modern Bir Kentin Kalbinde Büyük Bir Arkeolojik Miras	787
<i>Rome: A Great Archaeological Heritage in the Heart of a Modern City</i>	790
Daniele Manacorda	
Mimari Restorasyonda Koruma İlkeleri ve Çalışma Esasları	793
<i>Conservative principles and operational guidelines in architectural restoration</i>	799
Alessandro Ippoliti	
Kültür Mirası ve Sürdürülebilir Turizm: Dünya Mirası Biblos ve İznik Kentlerinin Korunması Restorasyonda Koruma İlkeleri ve Çalışma Esasları	809
<i>Cultural Heritage and Sustainable Tourism: Conservation of World Heritage Cities Byblos and İznik</i>	815
Halid Tadmori	
İznik Gölü Sulak Alan Alt Havzasında Karasal Omurgalı Fauna Bileşenleri ve Faunayı Etkileyen Çevresel Etkiler	827
<i>Components of Terrestrial Vertebrate Fauna in İznik Lake Wetland Sub Basin and Environmental Factors Affecting the Fauna</i>	839
Zafer AYAŞ - Abdullah HASBENLİ - Şafak BULUT - Cansu ÖZCAN, Seda AVCI, Lider SINAV	
İznik Gölü Havzası Tatlısu Balık Faunası	857
<i>Freshwater Fish Fauna of İznik Lake Basin</i>	861
S. Cevher ÖZEREN	

İzник Yüzey Araştırmaları: Kültür Varlıkları Açısından İzник'in UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine Girme Potansiyeli

Mustafa Şahin¹

Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin girişimleri ile İzник'in UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine alınması için başlatılan çalışmalar kapsamında düzenlenen sempozyuma sunulan bildirinin amacı, İzник'in kültür varlıkları konusunda ne kadar zengin olduğuna dikkatleri çekmek ve bu konudaki potansiyelini vurgulamaktır. Bu yazıda, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni ile Uludağ Üniversitesi adına başkanlığımızda yürütülmekte olan "Bursa ve İlçeleri Arkeolojik Kültür Envanteri" projesi kapsamında 2006 yılından başlayarak İzник ve mahallelerinde sürdürdüğümüz yüzey araştırmasında elde ettiğimiz bilgilerden özetle bahsedeceğiz.

İzник İlçe merkezinin altında yer alan Nikaia, Bithynia Devleti'ne, daha sonra bir ara Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı devletlerine başkentlik yapmış Antik Çağ'ın olduğu kadar günümüzün de önemli kentlerinden birisidir². İzник'in en büyük avantajı yerleşimin kesintiye uğramadan günümüze kadar devam etmiş olmasıdır. Böylece Nikaia'dan İzник'e her evreyi takip etme şansı vardır. Modern İzник, zaman zaman yapılaşmalar nedeniyle Nikaia'nın kronolojik katmanlarına zarar verse de, sürekliliğin son halkası olarak düşünülürdüğünde bu evrenin de olması gerektiği kabul edilmelidir.

İzник İlçe merkezinde yüzey araştırmasına ilk olarak 2006 yılında başladığımızda öncelikli amacımız, ilçenin mahalleleri ile birlikte taşınmaz kültür varlıklarının envanterini yapmak, tescilli taşınmazları yeniden ziyaret edip güncellemek, varsa değişiklikleri belirleyerek yeniden tanımlamak ve güncel fotoğraflarını çekerek kayıt altına almaktır. 2012 yılında başlayan ikinci bölümde ise kapsam daraltılarak kent veya yerleşim arkeolojisi olarak adlandırılan yöntem uygulamaya konmuştur. Bochum Ruhr Üniversitesi'nden Prof. Dr. Christof Berns'in de ekibimize katılması ile araştırma ekibi ve araştırma alanları genişletilmiştir. Böylece, toprak altında kalan ve çok az iz bulunan bir yerleşimin eldeki veriler ve yüzeydeki kalıntıları ışığında yerleşim planı çıkartılarak, özellikle modern yerleşimler altında kalan antik kentler için sürdürülebilir bir yönetim planının oluşturulması hedeflenmiştir.

İzник ve çevresinde arkeolojik araştırmalar geçtiğimiz yüzyılda başlamış ve öneminden dolayı çok sayıda bilim insanı tarafından ziyaret edilmiştir. Örneğin M. Özdoğan³, S. Şahin⁴, M. Maden⁵ ve D. French⁶, İzник-Yenişehir yolu üzerinde, Darka evlerini geçtikten sonra, İzник- Yenişehir Kapı ve Surlarına takriben 1 km. mesafede karayolunun 50 m kadar batısında yer alan Üyücek Höyük'te incelemelerde bulunmuşlardır. İzник-Boyalıca-Orhangazi karayolunun hemen kenarında, Çakırca Köyü'ne yaklaşık

- 1 Prof. Dr.- Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye.
- 2 Tarih konusunda ayrıca bkz. Şahin 1987, 1 vd.
- 3 Özdoğan 1986, 412, 417 Harita 418-420.
- 4 Şahin 1981, 47-49.
- 5 Maden 1988.
- 6 Bkz. French 1967, 49-100.

1.8 km mesafede yer alan Çakırca Höyük ise 1949 yılında K. Bittel tarafından kayıtlara geçirilmiştir⁷. İznik-Mekece yolunun 13. kilometresinde yer alan Karadin (Karatekin) köyünün güneyinde yer alan Karadin Höyük 1955 yılında K. Bittel-J. Mellart tarafından keşfedilmiştir⁸. İznik-Mekece yolunun 4. kilometresinde, yolun güney kenarında bulunan Köristan (Çiçekli) Höyük, 1955 yılında J. Mellart tarafından kayıtlara geçirilmiştir⁹.

2006 yılındaki ilk dönem yüzey araştırmasında yirmiye yakın taşınmaz kültür varlığı yerinde incelenip, yeniden irdeleme ve tanımlaması yapılmış, bir kısmında ise yasal olmayan fiziki müdahaleler tespit edilmiştir¹⁰. Bunun yanı sıra Helenistik Çağ'a ait olduğu düşünülen ve sur duvarları büyük ölçüde ayakta kalmış bir kale veya gözetleme kulesi¹¹, bir anıt mezar¹², Roma Dönemi'ne ait bir köprü¹³ ve Osmanlı Devri'nden bir çeşme¹⁴ olmak üzere yörenin tarih ve arkeolojisine ışık tutabilecek taşımaz kültür varlıkları ilk kez tespit edilerek kayıt altına alınmıştır.

Müşküle Mahallesi merkezinin yaklaşık 400 m güneyinde bir zeytin bahçesinin içinde bulunan mezar anıtı, 2.5 m yüksekliğinde ana kaya üzerindedir¹⁵. Doğu-Batı doğrultuda uzanan anıt mezar 7.50 x 10.50 m ölçülerinde dikdörtgen bir plana sahiptir. Korunan mermer bloklar ortalama 1.3 x 3.80 m boyutlarındadır.

Hisarkale veya Asar olarak bilinen kale yerleşimi yine Müşküle Mahallesi'nde bulunmaktadır ve ilk defa tarafımızdan kayıt altına alınmıştır¹⁶. 836 m rakımda ve etrafı sur duvarı ile çevrili olan kale, yaklaşık 70 dönüm ölçülerinde bir arazi üzerine yayılmıştır. Giriş, güneydoğu kesimde mevcut olan 2 burç arasında sağlanmaktadır. Burçların ortalama yüksekliği 4 m olarak ölçülmüştür. Sur duvarlarının korunan yüksekliği 0.5–1.5 m arasında değişmektedir. Genişlikleri ise ortalama 3 metredir. Sur duvarı, pseudo-isodomik tarzda rektegonal taşlarla örülmüştür. Duvar örgü sistemi Helenistik Çağ özelliği yansıtmaktadır. Yoğun bitki örtüsünü nedeniyle kale içerisindeki olası yapılar tespit edilememiştir. Burası yerleşimden çok koruma veya kontrol etmek amacıyla iskân edilmiş olmalıdır.

2006 yılındaki yüzey araştırması esnasında hâlihazırda bilinen ve ayakta duran anıtlar da ziyaret edilmiştir. Bunlardan birisi Elbeyli'nin 1,5 km batısında yer alan Dikilitaş veya Obelisk adı verilen mezar anıtıdır (Resim 1)¹⁷.

Üzerindeki yazıta göre İ.S. 1-2. yüzyıllarda yaşamış olan Kassios Philiskos adına dikilmiştir¹⁸. Berberkaya Anıt Mezarı, ziyaret ettiğimiz anıt mezarlardan bir diğeridir (Resim 2). Daha önce A. M. Schneider¹⁹, S. Eyice²⁰, N. Fıratlı²¹ ve A. Kılıçkaya²² gibi bilim insanları tarafından da görülmüştür. Geçtiğimiz yüzyılın başlarına kadar sağlam olan anıt, definciler tarafından dinamitle parçalanmıştır (Resim 3).

7 Mellaart 1955, 54.

8 Mellaart 1955, 54, 56 vd.

9 Mellaart 1955, 54 vd.

10 Şahin vd. 2008, 11 vd.

11 Şahin vd. 2008, 19 Res. 14

12 Şahin vd. 2008, 14 vd. Res. 5-6.

13 Şahin vd. 2008, 18 Res. 12.

14 Şahin vd. 2008, 20 Res. 15.

15 Şahin vd. 2008, 14 vd. Res. 5-6.

16 Şahin vd. 2008, 19 Res. 14

17 Şahin vd. 2008, 14 Res. 4

18 Şahin 1979, Kat. Nr. 85 Taf. 9.

19 Schneider 1943, 7-8.

20 Eyice 1988, 4.

21 Fıratlı 1961, 15.

22 Kılıçkaya 1981, 20-21.

Berberkaya Mezarı adında daha az bilinen bir mezar daha vardır (Resim 4). Ancak bu mezar, kayaya oyulmuş oda mezar tipindedir. Deniz seviyesinden 186 m. yükseklikte bir tepede kayalığın dik yamacı üzerinde göle bakar şekilde yer alan mezar odası, 2,17 m yüksekliğe, 2,05 m genişliğe ve 1,92 m. derinliğe sahiptir. Bu anıt mezar da diğeri gibi define meraklıları tarafından dinamitle tahrip edilmiştir.

Nikaia Nekropolünde bugüne kadar bulunan en görkemli mezarlar Dörttepeliler Tümülüsü olarak bilinen alanda açığa çıkartılan 3 tane farklı mezardır (Resim 5)²³. Mezarlardan birisi tescil kayıtlarında Elbeyli Tümülüsü olarak bilinir ve mezarın dromos bölümü Elbeyli yolunun genişletme çalışmaları esnasında tahrip edilmiştir²⁴. Aynı alanda bulunan bir diğer mezar ise Dörttepeliler Tümülüsü olarak bilinmektedir²⁵. Uzun bir dromostan sonra semardam şeklinde üst örtüye sahip mezar odasına gidilmektedir (Resim 6). Elbeyli Belediyesi tarafından 2012 yılında çevre düzenleme çalışmaları esnasında üst örtü tamamen tahrip edilmiştir (Resim 7). Bu esnada dromosun üzerini örtmekte kullanılan ahşap hatıllar da yok edilmiştir²⁶. Bir diğer mezar ise tepelik alanın Elbeyli'ye bakan tarafında daha aşağı seviyede bulunmuştur (Resim 8). Burada yine dromosdan mezar odasına ulaşılmaktadır (Resim 9). Mezar odasının duvarlarına klineler yanaştırılmıştır²⁷. Hem dromos, hem de mezar odasının taş kapıları günümüzde hala çalışır durumdadır (Resim 10). Ancak dış kapı daha sonra defineciler tarafından tahrip edilmiştir.

Iznik ayrıca kaya anıtları konusunda da zengindir. Örneğin Mustafalı Köyü'nün 1 km kadar güneyinde, Çatakkaya Mevkiinde, ruhsatlı bir mermer ocağının faaliyet sahası içerisinde yer alan naiskos şeklindeki Nişli Kaya, 0,60 x 0,80 m boyutlarında olup 0,10 – 0,15 m derinliğe sahiptir²⁸. Aynı kayalığın diğer cephesinde benzer bir nişin sadece izleri günümüze kadar ulaşmıştır. Bu türün diğer güzel bir örneği Herakles Kabartması'dır (Resim 11)²⁹. İlçenin 2,5 km kuzeydoğusunda Deliktaş Mevkiinde yer alan anıt üzerinde, 1,30 x 1,70 m ebatlarında çerçevesiz bir nişin içerisine, 1 x 1,50 m boyutlarında bir kabartma işlenmiştir. Anıt üzerinde ayakta, çıplak, sakallı, yüz detayları aşınmış, ¾ cepheden, sol eli belinde, sağ bacağı üzerinde solu dizden hafifçe kırılmış bir erkek betimlenmiştir. Fizyonomik özellikleri ve sağında bulunan gürze benzer nesne nedeni ile betim Herakles'e ait olmalıdır. Dirsekten bükerek göğüs üzerine uzattığı sol kolunda ise muhtemelen aslan postunu tutuyor. Nişin alt bölümü dışa doğru taşınarak bir podyum gibi düzenlenmiştir. Herakles'in sol yanında sunak olduğunu düşündüğümüz kenarları profilli köşeli bir şekil daha bulunmaktadır. Podyum gibi bir yükseltinin üzerinde durması ve solunda bulunan sunak bu alanın bir ibadet yeri olarak düzenlendiğini akla getirmektedir. Muhtemelen taş ocağında çalışan işçiler koruyucu tanrı olarak Herakles'i kabul etmişler ve zaman zaman buraya gelerek Herakles kadar güçlü ve dayanıklı olmak arzusu ile ibadet etmişlerdir. Betim, muhtemelen taş ocağında çalışan heykeltıraşlardan birisi tarafından yontulmaya çalışılmıştır. Heykeltıraşın henüz çırak seviyesinde olduğunu oranlar arasındaki uyumsuzluklardan anlamak mümkündür. Detaylarının işlenmeden kaba bırakılması ve yüzeyin perdelanmaması ise kabartmanın bitirilmeden bırakıldığını göstermektedir.

Çakırca yönünden Nikaia'ya ulaşan yol üzerinde iki adet taş köprü bulunmaktadır: Koca Köprü ve Kuru Köprü³⁰. Her iki köprü de İnikli Köyü yakınlarında yar almaktadır. 2006 yılına kadar Kuru Köprü'nün tescili bulunmuyordu.

23 Bunlardan ikisi daha önce yayınlanmıştır. Bkz. Kılıçkaya 1981, 21 vd.

24 Şahin vd. 2008, 15 vd. Res. 8

25 Şahin vd. 2008, 16.

26 Şahin vd. 2008, 16 Res. 9

27 Mezarlar A. A. Altun tarafından doktora tezi olarak çalışılmaktadır.

28 Şahin vd. 2008, 16vd. Res. 10

29 Şahin vd. 2008, 17 Res. 11

30 Şahin vd. 2008, 18 Res. 12

İzник yüzev araştırmasına tekrar döndüğümüz 2012 yılında ekip genişletilerek araştırmalar İzник İlçe merkezinde yoğunlaştırılmıştır. Almanya'dan Bochum ve Kiel, Türkiye'den ise Kocaeli Üniversitelerinin desteği ile hem yüzevde bulunan kalıntılar, hem de jeofizik yöntemler ile toprak altındaki yapılar tespit edilerek kent planına işlenmeye çalışılmıştır. Amaç Bithynia'nın önemli merkezlerinden birisi olan Nikaia'da Hellenistik Dönem'den Geç Antik Çağ'a kadar meydana gelen kentsel ve yapısal gelişme ve değişmeleri tespit etmeye çalışmaktır.

Yüzev araştırması, İzник'in şehir surları ile çevrili bölümünde yapılan devşirme malzeme araştırmaları, şehir surları üzerindeki çeşitli bölümlerin, özellikle surlar üzerindeki kapıların belgelenmesi, kent içinde boş alanlarda sürdürülen jeofizik araştırmalar ve İzник'in yakın çevresindeki mahallelerin incelenmesi şeklinde sürdürülmüştür. İzник'te, Hellenistik ve Roma İmparatorluk dönemlerine işaret edebilecek yeterli sayıda kalıntı günümüze kadar ulaşabilmiştir. Ancak bunların çoğu halen toprak altındadır. Açığa çıkarılmasını engelleyen önemli etkenlerden biri antik kentin üzerinde yer alan modern yerleşimdir. Bu yüzden antik kentin sur içerisinde kalan en önemli bölümünde büyük boyutlu kazıların yapılması mümkün değildir.

Ayakta olmak üzere günümüze kadar ulaşabilen önemli yapılar arasında neredeyse tamamı korunan şehir surları ve surlardan daha eski tarihlerde inşa edilen Lefke Kapı, Yenişehir Kapı veya İstanbul Kapı gibi kemerli anıtlar yer almaktadır. Bunun yanı sıra devşirme olarak kullanılan sütun, bezemeli üst yapı elemanları gibi mimariye ait elemanlar, lahit, ostothek gibi mezar anıtlarına ait parçalar, yazıtlı parçalar ve seyrek de olsa heykel ve kabartma parçaları gibi antik döneme ait taş eserler de kayda değerdir. Daha sonraki dönemde inşa edilen yapılarında kullanılmış olan söz konusu devşirme malzemeler, kentin antik dönemdeki topoğrafyasının anlaşılmasına imkan tanımaktadır. Nikaia'nın nekropol sahası ise daha ziyade Elbeyli sınırları içerisinde kalmakla birlikte, Yenişehir Kapı önünden başlayıp İstanbul Kapı'ya kadar devam ederek antik kenti yarım ay şeklinde çevrelemektedir.

Antik kentin yayıldığı sur içerisinde zeytin bahçesi veya nadasa bırakılmış tarım arazileri olarak kullanılan boş araziler hala bulunmaktadır. Tespit ettiğimiz tarım arazilerinde jeofizik yöntemlerle zemin incelemeleri yapılmıştır. Böylece elde edilen veriler de şehrin planının oluşturulmasında kullanılacaktır. Bu tespitler gelecekte kent içerisinde planlanacak arkeolojik kazılar için de bir yol haritası olacaktır.

İzник İlçe merkezine yoğunlaşan yüzev araştırması ile bugüne kadar sur duvarı, giriş kapıları, tiyatro gibi hâlihazırda yüzevde bulunan yapılar, arkeolojik kazıları ile açığa çıkmış olan kalıntılar, sokak veya evlerin bahçeleri gibi yerlerde yüzevde bulunan mimari parçalar mevcut kent planına işlenmeye ve böylece antik kentin olası planı ve tarihsel süreç içerisinde geçirdiği yapısal değişimler katmanlar şeklinde belirlenmeye çalışılmaktadır. Jeomanyetik, jeoelektrik ve jeoradar ile yapılan araştırmalarda Yenişehir Kapı önünde anıtsal bir mezar yapısının kalıntıları olduğu anlaşılan büyük bir yapı keşfedilmiştir. Şehrin doğu kıyısındaki Deniz Sokak'ta ise nadasa bırakılmış bir arazide bazilikal planlı kilise olduğu düşünölen bir yapı kalıntısına rastlanmıştır³¹.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar ile İstanbul (Resim 12), Lefke ve Yenişehir kapıları, antik tiyatro gibi hâlihazırda ayakta bulunan yapılar kent planına işlenmeye başlamıştır (Resim 13). Kent planında gösterilen bir diğer önemli anıt Atatürk Caddesi'nde I. Murat Hamamı'nın batı tarafında, mevcut karayolunun altında kalan Roma dönemine ait in situ caddedir. Bu yol kalıntısı, antik Nikaia'nın ana caddelerinden birisi olan "cardo maximus"dur³². Yolun mevcut kalıntısının rölövesi yapılmış, caddenin taş planı 1/50 ölçeğinde, kesitleri ise 1/20 ölçeğinde çizilmiştir³³. Antik yolun büyük bir bölümü halen

31 Niewöhner vd. 2010, 475-490.

32 Şahin –Berns 2014, 51 Res. 9

33 Şahin –Berns 2014,51 Res. 8

modern yolun altında bulunmaktadır.

Kent merkezinde, eski kaymakamlık binasının arkasında Yongalı Sokak'a cephesi bulunan parselde Iznik Müze Müdürlüğü tarafından yapılan sondaj kazısında ise in situ bir yapıya ait kalıntılar bulunmuştur (Resim 14)³⁴. Plan özellikleri ve anıtsal boyutlarına göre kalıntının tetrapylona benzer anıtsal bir kapı olduğunu düşünüyoruz (Resim 15). Strabon kent merkezinde, ana yolların kesiştiği noktada bir Gymnasium'dan bahsetmektedir³⁵. Sondaj kazılarında açığa çıkartılan kalıntılar belki de gymnasiuma girişi sağlayan kapıydı.

Sondaj kazılarında elde edilen bir diğer önemli in situ kalıntı Beyler Mahallesi, Akçeşme Sokak, 49 numaralı Tekin Temel'e ait evinin bodrumunda yer alan stylobattır³⁶. İstanbul Kapı'ya çok yakın bir mesafede bulunan kalıntı, stylobat ve üzerinde in situ sütun kaidesi ve kısmen sütun gövdelerinden oluşmaktadır. Stylobat yapının bodrumunun dışına çıkarak güneye doğru ilerlemektedir. Bu kalıntının ne tür bir yapıya ait olduğu mevcut durumdan anlaşılamamaktadır.

Iznik'te bir diğer araştırmamız antik limanın yerini belirlemeye yönelik yaptığımız çalışmalar olmuştur³⁷. Bu araştırmaya göre, Göl Kapı olduğu düşünülen kapının çıkışında bulunan ve Senato Sarayı olarak gösterilen alanda Anik Nikaia'nın limanı bulunduğu anlaşılmıştır (Resim 16). 2006 yılında başlayan Iznik yüzey araştırmaları sonucunda, özellikle sur içi ve çevresinde günümüze ulaşabilen yapılar kent planına işlenmeye başlamış, henüz toprak altında bulunan yeni yapılar tespit edilmiş, devşirme olarak kullanılan antik malzemenin envanter kaydı tamamlanmıştır. Elde edilen veriler ekip üyeleri arasında şu şekilde paylaşılmıştır:

Christof Berns	Şehir içinde devşirme malzeme araştırmaları
Hüseyin S. Başkaya	Antik Taş Ocakları Araştırmaları
İlker Küçük - Nil Küçük	Termolimünisans Yöntemlerle Tarihlendirme
Güven Gümgüm	Obelisk veya Dikili Taş'da rölöve çalışması
Harald Stümpel - Ercan Erkul	Jeofizik Araştırmalar
Julia de Bernardy de Sigoyer - Yacine Benjelloun	Tarihsel Deprem Araştırmaları
Serkan Gündüz	Liman Araştırmaları
Barbora Weisssova	Iznik'in Yakın Çevresinde Yüzey Araştırmaları - Doktora Tezi
Gözde Kırılı	Kentsel gelişim: Şehir ve yapıları - Doktora Tezi
Ali Altın	Mezar anıtları ve nekropoller - Doktora Tezi
A. Dalyancı	Şehir Surlarında Rölöve Çalışmaları ve Yapı İncelemeleri - Doktora Tezi
M. Uğur Ekmekçi	Sütun Başlıkları - Yüksek Lisans Tezi
Faruk Yolsav	Bezemeli üst yapı parçaları - Yüksek Lisans Tezi
Murat Akın	Heykeltraşlık Eserleri - Yüksek Lisans Tezi
Mine Özkılınç	Kült Yapıları - Yüksek Lisans Tezi

Sonuç olarak Iznik, zengin kültür varlıkları ile geçmişten günümüze yaşayan bir kent olup farklı medeniyetlere başkentlik yapmıştır. Özellikle 1. ve 7. Konsil Toplantıları nedeniyle Hıristiyanlık dini açısından önemli hacı merkezlerinden birisidir. Gölü ve kenti çevreleyen zeytinlikleri ile harika bir doğaya da sahiptir. Bütün bu özellikler birlikte göz önünde bulundurulduğunda, Iznik'in UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine girmemesi için hiç bir neden yoktur. Gözlemlediğimiz kadarıyla bu

34 Şahin –Berns 2014,52 vd. Res. 12

35 Strabon XII, 4, 46.

36 Şahin –Berns 2014,54 Res. 13-15

37 Şahin 2011, 139 vd.

süreci baltalayacak en önemli risk faktörü günümüze ulaşabilen yapılarda aslına uygun olmayan restorasyonlar ile yapılacak müdahaleler olacaktır. Bu nedenle restorasyon yerine öncelikle sağlamaştırma projeleri adaylık sürecinde organizatörlerin elini güçlendirecektir.

Kaynakça

Kısaltmalarda Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün önerileri esas alınmıştır.

- Eyice 1988: S. Eyice, İzник Tarihçesi ve Eski Eserleri (İstanbul 1988)
- Fıratlı 1961: N. Fıratlı, Guide to İzник "Nicea" (İzник 1961)
- French 1967: D. French, "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia, 1. The İzник area", Anatolian Studies 17, 1967, 49-100
- Kılıçkaya 1981: A. Kılıçkaya, İzник Tarihi ve Eski Eserleri (Bursa 1981)
- Maden 1988: M. Maden, Ilıpınar ve İzник Yüzey Araştırmaları Sonuç Raporu (26.09.1988) (Yayınlanmamış Rapor).
- Mellaart 1955: J. Mellaart, "Some Prehistoric Sites in Northwestern Anatolia", IstMitt 6, 1955, 52-88
- Niewöhner vd. 2010 : Ph. Niewöhner – W. Rabbel – H. Stümpel – R. Paşka – ř. Barış, Eine neu entdeckte byzantinische Kirche in İzник / Nikaia, IstMitt 60, 2010, 475-490.
- Özdoğan 1986 : M. Özdoğan "1984 yılı Trakya ve Doğu Marmara Araştırmaları", III. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 20-24 Mayıs 1985 (Ankara 1986)
- şahin vd. 2008 : M. şahin, D. Yavaş, R. Okçu, D. şahin, "İzник Yüzey Araştırması 2006", 25. Araştırma Sonuçları Toplantısı (Ankara 2008), 11-26
- şahin 2011: M. şahin, "Senato Sarayı mı, Liman mı?", M. şahin – İ.H. Mert (eds.), Uluslararası İzник I. Konsil Senato Sarayı'nın Lokalizasyonu Çalıştayı 22-23 Mayıs İzник (Bursa 2011), 139-169.
- şahin – Berns 2014: M. şahin – Chr. Berns, "Bursa İli Yüzey Araştırması-2012 İzник", 31. Araştırma Sonuçları Toplantısı (Ankara 2014), 49-60.
- şahin 1979: ř. şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von İzник (Nikaia), İzник Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu I. Stadtgebiet und die naechste Umgebung der Stadt, şehir ve Yakın Çevresi, IK. 9 (Bonn 1979),
- şahin 1981: ř. şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von İzник (Nikaia). İzник Müzesi Antik Yazıtlar Katalogu, II.1 (Bonn 1981)
- şahin 1987: ř. şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von İzник (Nikaia), İzник Müzesi Antik Yazıtlar Katalogu II, 3, Testimonia, I.K. 10, 3 (Bonn 1987)
- Schneider 1943: A. Maria Schneider, Die römischen und byzantinischen Denkmäler von İzник-Nicea (Berlin 1943).

Surface Surveys in Iznik: Potential of Iznik for Entering UNESCO World Heritage List in Terms of Its Cultural Assets

Mustafa Şahin¹

The aim of the article presented in the symposium held upon initiative of Bursa Metropolitan Municipality within the scope of the proceedings launched for making Iznik's entrance to UNESCO World Heritage List is to draw attention to richness of Iznik in terms of cultural assets and emphasize its potential in this matter. In this text we will briefly mention about the information we obtained from surface surveys in Iznik and its districts which are being sustained since 2006 within the context of the project "Archeological Culture Inventory of Bursa and Its Districts" under our chairmanship on behalf of Uludağ University by permission of Ministry of Culture and Tourism.

Lying beneath Iznik county town today, Nicaea, which served as the capital city for the State of Bithynia and later on occasionally for Roman, Byzantine, Seljukid, and Ottoman Empires too, is among important cities of not only the Ancient Age but also of our time². The greatest advantage of Iznik is that settlement there continued up until today without cease. So that there is a chance of tracing every stage from Nicaea to Iznik. Although modern Iznik harms chronological layers of Nicaea from time to time because of dense housing, it should be taken as a necessary stage of the city when it is considered as the last ring of the chain of continuity.

When we first started surface survey in Iznik county town in 2006, our primary objectives were to create an inventory of immovable cultural assets of the city along with its districts, to update registered immovable assets by revisiting them, to detect any changes; and if there is any, to re-identify them and to make a record of them by taking their up to date photographs. In the second phrased started in 2012, the scope was narrowed by putting a method called urban or settlement archeology in practice. Having Prof. Christof Berns from Bochum Ruhr University joined our team, the research team and the research field were extended. In this way, creating a sustainable management plan especially for ancient cities lying beneath modern settlements is aimed by creating a settlement plan of a settlement under the ground with very few traces in light of available data and its ruins on ground level.

Archeological researches in Iznik and its vicinity started in previous century and for its importance the city was visited by a great number of scientists. For instance, M. Özdoğan³, S. Şahin⁴, M. Maden⁵ and D. French⁶ made examinations in Üyücek Tumulus, which is on Iznik-Yenişehir highway, after

1 * Prof. Dr. - Bursa Uludağ University, Turkey.

2 On history also see, Şahin 1987, 1 ff.

3 Özdoğan 1986, 412, 417 Map 418-420.

4 Şahin 1981, 47-49.

5 Maden 1988.

6 See, French 1967, 49-100.

Darka houses, at a distance of approximately 1 km from Gate and Walls of İznik-Yenişehir and about 50 m west of the highway. Çakırca Tumulus, which is located in at a distance 1.8 km from Village of Çakırca, just beside İznik-Boyalıca-Orhangazi highway, was placed on record by K. Bittel in 1949 ⁷. Karadin Tumulus, which is located in the south of Village Karadin (Karatekin) at 13th kilometer of İznik-Mekece road was discovered by K. Bittel and J. Mellaart in 1955 ⁸. Köristan (Çiçekli) Tumulus located in the southern side of İznik-Mekece road's 4th kilometer was placed on record by J. Mellaart in 1955 ⁹.

During the first phase of the surface surveys in 2006, almost twenty immovable cultural assets were investigated, reevaluated and re-identified in their original locations, and in some of them illegal physical interventions were detected ¹⁰. In addition to this, immovable cultural assets that can shed light over history and archeology of the region including a presumably Hellenistic castle or watchtower together with its largely preserved walls¹¹, a monumental tomb¹², a bridge belonging to the Roman Age ¹³, and a fountain from the Ottoman period ¹⁴ were discovered and registered for the first time.

The tomb monument located in an olive grove at 400 m to the south from center of Müşküle District is standing on a 2,5 m high bedrock¹⁵. The mausoleum lying in the east-west direction has a rectangular plan of 7.50 x 10.50 m. Average size of preserved marble blocks is 1.3 x 3.80 m.

The fortified settlement known as Hisarkale or Asar is also located in Müşküle District and placed on record by us for the first time ¹⁶. The castle, located at 836 m altitude and surrounded by walls, spread over an area of 70 decares. The entrance is provided between the two bastions located in the southeastern section. Average height of the bastions is measured as 4 m. Height of the preserved walls varies between 0,5 m and 1,5 m; and their average width is 3 meters. The walls are built of cuboid stones in pseudo-isodomon style. System of masonry reflects characteristics of Hellenistic Age. Because of dense flora, the buildings that would potentially be present within the fortification could not be discovered. This place should have been settled for purposes of defense and control, rather than residing.

During the surface survey in 2006, monuments that are already known and still standing were also visited. One of them is tomb monument called Dikilitaş or Obelisk located in 1,5 km west of Elbeyli (Figure 1) ¹⁷. According to inscription attached, it was erected in the name of Kassios Philiskos who lived in the 1st-2nd centuries AD¹⁸. Berberkaya Mausoleum is another monumental tomb we visited (Figure 2). It was also noticed before by scientists like A. M. Schneider¹⁹, S. Eyice²⁰, N. Fıratlı²¹ and A. Kılıçkaya²². The monument, which was intact until the beginning of the last century, is broken into

7 Mellaart 1955, 54.

8 Mellaart 1955, 54, 56 ff.

9 Mellaart 1955, 54 ff.

10 Şahin et al., 2008, 11 ff.

11 Şahin et al. 2008, 19 Fig. 14

12 Şahin et al. 2008, 14 ff. Fig. 5-6.

13 Şahin et al. 2008, 18 Fig. 12.

14 Şahin et al. 2008, 20 Fig. 15.

15 Şahin et al. 2008, 14 ff. Fig. 5-6.

16 Şahin et al. 2008, 19 Fig. 14

17 Şahin et al. 2008, 14 Fig. 4

18 Şahin 1979, Kat. Nr. 85 Taf. 9.

19 Schneider 1943, 7-8.

20 Eyice 1988, 4.

21 Fıratlı 1961, 15.

22 Kılıçkaya 1981, 20-21.

pieces with dynamite by treasure hunters (Figure 3).

There is also another less known tomb named as Berberkaya Tomb (Figure 4). This tomb, however, is in form of a tomb chamber carved into rock. The tomb chamber located at 186 m altitude, on top of a hill, in upright hillside of rocky cliff, and facing the lake, has a 1.17 m height, 2.05 m width, and 1,93 m depth. Like the others, this monumental tomb too is damaged with dynamite by treasure seekers.

The most magnificent tombs found in Nicaea Necropolis until today are the 3 different tombs revealed in the area known as Dörttepeler Tumulus (Figure 5)²³. One of the tombs is known as Elbeyli Tumulus in register records and dromos section of the tomb is damaged during extension works of Elbeyli road²⁴. Another tomb found in the same area is known as Dörttepeler Tumulus²⁵. After a long dromos, one can enter the tomb chamber which has a cover coat in form of a gable roof (Figure 6). The cover coat is totally destroyed in 2012, during landscaping works carried out by Elbeyli Municipality (Figure 7). Wooden girders used for overlying dromos were also destroyed in the meantime²⁶. Another tomb was found on the hillside facing Elbeyli, at a lower level (Figure 8). Here again, one may reach the tomb chamber via dromos (Figure 9). There are Klinai drawn near walls of the tomb chamber²⁷. Stone doors of both dromos and the tomb chamber are still functional today (Figure 10). However, the outer door is damaged by treasure hunters later on.

In terms of rock monuments, Iznik is also rich. For instance, Nighed Rock shaped as a small naos located in activity field of an authorized marble quarry in Çatalkaya location, about 1 km south from Village of Mustafalı, measures 0,60 x 0,80 m in dimensions and 0,10 – 0,15 m in depth²⁸. On the other side of the same rocky place, a similar niche reached today only in traces. Another fine example of this kind is Relief of Heracles (Figure 11)²⁹.

On a monument placed in Deliktaş Location, 2,5 km northwest of the town, A relief measuring 1 x 1,50 m in dimensions is carved in an unframed niche which measures 1,30 x 1,70 m in dimensions. On the monument, a male figure is described on foot, naked, bearded, with decayed facial details, from front ¾ view, with his left hand on his waist, standing on his right leg with his left knee bended a little bit. The description must be belonging to Heracles because of his physiognomic features and for the object resembling a mace on his right side. He is probably holding a lionskin on his left arm which he raised over his chest by bending his elbow. Lower section of the niche is arranged like a podium by having it squeezed. On left side of Heracles, there is another cornered figure with profiled edges that we presumably considered as an altar. For it stands on an elevation similar to a podium and for the altar on its left side, one may think that this area was organized as a place of worship. Probably, laborers working in the stone quarry have recognized Heracles as their patron god, and visiting this place from time to time they worshiped with desire of becoming as strong and tough as Heracles. Perhaps, it was one of the sculptors working in the quarry who tried to carve the description. From inconsistency between proportions, it is possible to realize that the sculptor was only at apprentice level. The facts that its details were left rough and unprocessed and its surface was not polished show that the relief was also left unfinished.

On the road reaching Çakırca from direction of Nicaea, there are two stone bridges: Koca Bridge and

23 Two of them are published previously. See, Kılıçkaya 1981, 21 ff.

24 Şahin et al. 2008, 15 ff. Fig. 8

25 Şahin et al. 2008, 16.

26 Şahin et al. 2008, 16 Fig. 9

27 The tombs are being studied by A. A. Altun as a PhD thesis.

28 Şahin et al. 2008, 16ff. Fig. 10

29 Şahin et al. 2008, 17 Fig. 11

Kuru Bridge ³⁰. The both bridges are located near Village of Inikli. Kuru Bridge was not registered until 2006.

When we returned Iznik surface survey in 2012, researches were focused on Iznik county town having the team expanded. With support of Bochum and Kiel Universities from Germany and Kocaeli University from Turkey, it was tried to have the structures underground identified and registered into the city plan via the remains on the ground and geophysical methods. The aim is to manage to determine urban and structural developments and transformations that took place in Nicaea, one of the important centers of Bithynia, from Hellenistic Age to the Late Antique.

The surface survey is sustained by converted material researches in enclosed area of Iznik within the city walls, documentation of various sections- particularly the gates- on the city walls, geophysical researches carried out within the empty areas of the city, and examination of the districts in immediate vicinity of Iznik.

In Iznik, a sufficient number of ruins that can make a sign of the Hellenistic and Roman İmperial ages have managed to reach up until today. However, most of them are still beneath the ground. One of the most important factors preventing them from being revealed is the modern settlement placed above the ancient city. For this reason, it is not possible to carry out large scale excavations in the most important part of the ancient city which remains within the city walls.

Among important buildings that reached today standing, there are almost totally preserved city walls and arched monuments like Lefke Gate, Yenişehir Gate, and Istanbul Gate which were built before the city walls. In addition to these, stone works from the ancient age like columns used as converted material, architectural elements like decorated superstructure elements, pieces of tomb monuments like sarcophagus or ossuary, pieces with inscriptions, and -even though they are rare- sculptures and relief pieces are also worthy of notice. The converted materials used in later buildings enable topography of the city in the ancient age to be understood. Necropolis of Nicaea -though it rather remains within boundaries of Elbeyli- surrounds the ancient city in a semilunar form starting from doorstep of Yenişehir Gate and reaching until Istanbul Gate.

Within the walls where the ancient city expanded, there are still empty areas which were used as olive groves or fallowed cultivated areas. Ground analyses are performed by geophysical methods in the cultivated areas we identified. The data obtained in this way will also be used in formation of the city plan. These identifications will also constitute a course of action for the future archeological excavations that will be planned to be performed within the city.

By the surface surveys focusing on Iznik county town, it is being tried to register the structures that were already on surface until today like the city walls, the entrance gates and the theater, the remains revealed by architectural excavations, and architectural pieces on surface that are found on the streets or in house gardens into the present city plan, and in this way, it is endeavored to determine a likely plan of the ancient city and the structural transformations it underwent during the historical process in a layered manner. By the researches done with geomagnetic, geoelectric and georadar, a huge structure which turned out to be remains of a monumental tomb building is discovered in front of Yenişehir Gate. On Deniz Street on the eastern shore of the city, remains of a building deemed to be a basilica plan church is found in an area laid fallow³¹.

By the studies carried out up until today, structures that are already standing like Istanbul (Figure 12),

30 Şahin et al. 2008, 18 Fig. 12

31 Niewöhner et al. 2010, 475-490.

Lefke and Yenişehir Gates, and the ancient theater started to get registered into the city plan (Figure 13).

Another important monument shown in the city plan is in situ avenue belonging to the Roman period which is located in Atatürk Avenue on the west side of the Bath of Murat I, under the present highway. This remnant of road is "cardo maximus" which was one of the main streets of the ancient Nicaea³². Building survey of the present remnant of the road has been done, and stone plan and cut view of the avenue have been drawn in scales of 1/50 and 1/20 respectively³³. A great part of the ancient road is still under the modern road.

During a drilling excavation made by Iznik Museum Directorate, remains of an in situ structure is found in the city center, behind the old district governorship building, on the parcel which has a façade facing Yongalı street (Figure 14)³⁴. In accordance with features of its plan and its monumental size, we consider the remains as a monumental gate similar to a tetrapylon (Figure 15). Strabo mentions a gymnasium in the city center which was located in intersection point of the main roads³⁵. The remains revealed during the drilling excavations was perhaps the gate providing entrance into the gymnasium.

Another important in situ remains revealed by drilling excavations is stylobate located in the basement of the house owned by Temel Tekin, at Beyler District, Akçeşme Street, number 49³⁶. The remains located at a very close distance from Istanbul Gate, consist of the stylobate and an in situ column pedestal on it, and partially some column shafts. The stylobate leads further to the south reaching out of the basement of the building. The type of structure to which the remains were belonging cannot be realized from the present situation.

The works we performed in order to determine the location of the ancient port constitute another research of ours in Iznik³⁷. As a result of this research it is realized that port of the ancient Nicaea is located in the area at the exit of the gate considered as Göl Gate and marked as the Palace of Senate (Figure 16).

As a result of Iznik surface surveys started in 2006, the structures managed to reach today especially in the walled city and its vicinity started to get registered into the city plan, new structures that are under the ground for now are identified, and inventorial record of the ancient materials that are used as converted materials are completed. The data obtained is shared among the team members as follows:

Christof Berns	Research of converted materials within the city
Hüseyin S. Başkaya	Research of Ancient Stone Quarries
İlker Küçük - Nil Küçük	Dating by Thermoluminescence Methods
Güven Gümgüm	Building Survey of Obelisk or Dikili Taş
Harald Stümpel - Ercan Erkul	Geophysical Researches
Julia de Bernardy de Sigoyer - Yacine Benjelloun	Research of Historical Earthquakes

32 Şahin –Berns 2014, 51 Fig. 9

33 Şahin –Berns 2014,51 Fig. 8

34 Şahin –Berns 2014,52 ff. Fig. 12

35 Strabon XII, 4, 46.

36 Şahin –Berns 2014,54 Fig. 13-15

37 Şahin 2011, 139 ff.

Serkan Gündüz	Researches on the Port
Barbora Weisssova	Surface Surveys in İznik's Close Vicinity – PhD Thesis
Gözde Kırılı	Urban development: The city and its structures – PhD Thesis
Ali Altın	Tomb monuments and necropolis – PhD Thesis
A. Dalyancı	Building Surveys of the City Walls and Structural Analysis – PhD Thesis
M. Uğur Ekmekçi	Column Capitals – MA Thesis
Faruk Yolsav	Decorated Pieces of Superstructure – MA Thesis
Murat Akın	Works of Sculpture – MA Thesis
Mine Özkılınç	Structures of Cult – MA Thesis

Consequently, being a lively city from past to present with its rich cultural assets, İznik has served different civilizations as their capital city. Particularly for the reason that the 1st and 7th Council Meetings held there, the city is an important pilgrimage center for Christian faith. With its lake and olive groves that surround the city, İznik has a wonderful nature. When all these features are taken into consideration together, there is no reason for İznik to not to enter the UNESCO World Heritage List. As far as we observed, the most important risk factor that might undermine the process is the potential interventions that might be done to the buildings that reached today by improper restorations. For this reason, giving the priority to strengthening projects instead of restorations will strengthen the organizers' hand during the process of candidacy.

Bibliography

The abbreviations are based on proposal of the German Institute of Archeology

- Eyice 1988: S. Eyice, İznik Tarihçesi ve Eski Eserleri (Istanbul 1988)
- Fıratlı 1961: N. Fıratlı, Guide to İznik "Nicaea" (İznik 1961)
- French 1967: D. French, "Prehistoric Sites in Northwest Anatolia, 1. The İznik area", Anatolian Studies 17, 1967, 49-100
- Kılıçkaya 1981: A. Kılıçkaya, İznik Tarihi ve Eski Eserleri (Bursa 1981)
- Maden 1988: M. Maden, Ilıpınar ve İznik Yüzey Araştırmaları Sonuç Raporu (26.09.1988) (Unpublished report).
- Mellaart 1955: J. Mellaart, "Some Prehistoric Sites in Northwestern Anatolia", IstMitt 6, 1955, 52-88
- Niewöhner vd. 2010: Ph. Niewöhner – W. Rabbel – H. Stümpel – R. Paşka – ř. Barış, "Eine neu entdeckte byzantinische Kirche in İznik / Nikaia", IstMitt 60, 2010, 475-490.
- Özdoğan 1986: M. Özdoğan "1984 yılı Trakya ve Doğu Marmara Araştırmaları", III. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 20-24 Mayıs 1985 (Ankara 1986)
- şahin vd. 2008: M. şahin, D. Yavaş, R. Okçu, D. şahin, "İznik Yüzey Araştırması 2006", 25. Araştırma Sonuçları Toplantısı (Ankara 2008), 11-26
- şahin 2011: M. şahin, "Senato Sarayı mı, Liman mı?", M. şahin – İ.H. Mert (eds.), Uluslararası İznik I. Konsil Senato Sarayı'nın Lokalizasyonu Çalıştayı 22-23 Mayıs İznik (Bursa 2011), 139-169.
- şahin – Berns 2014: M. şahin – Chr. Berns, "Bursa İli Yüzey Araştırması-2012 İznik", 31. Araştırma Sonuçları Toplantısı (Ankara 2014), 49-60.
- şahin 1979: ř. şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von İznik (Nikaia), İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu I. Stadtgebiet und die naechste Umgebung der Stadt, şehir ve Yakın Çevresi, IK. 9 (Bonn 1979),
- şahin 1981: ř. şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von İznik (Nikaia). İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu, II.1 (Bonn 1981)
- şahin 1987: ř. şahin, Katalog der antiken Inschriften des Museums von İznik (Nikaia), İznik Müzesi Antik Yazıtlar Kataloğu II, 3, Testimonia, I.K. 10, 3 (Bonn 1987)
- Schneider 1943: A. Maria Schneider, Die römischen und byzantinischen Denkmäler von İznik-Nicaea (Berlin 1943).

Resim 1: Obelisk
Figure 1 – The Obelisk

Resim-2: Berberkaya Mezar Anıtı
Figure 2 – Berberkaya Tomb Monument

Resim-3: Berberkaya Mezar Anıtı (Schneider 1943, Lev. 3)
Figure 3 – Berberkaya Tomb Monument (Schneider 1943, Plate 3)

Resim-4: Berberkaya Mezarı
Figure-4: Berberkaya Tomb

Resim-5: Dörttepeler Tümlüsü – Genel Görünüş.
Figure-5: Dörttepeler Tumulus – General View

Resim-6: Dörttepeler Tümlüsü, mezar odası.
Figure-6: Dörttepeler Tumulus, Tomb Chamber

Resim 7: Dörttepeler Tümülüsü, tahrip edilen dromos.
Figure-7: Dörttepeler Tumulus, The Damaged Dromos

Resim 8: Dörttepeler Tümülüsü, Alt seviyedeki ikinci mezar odasının girişi
Figure-8: Dörttepeler Tumulus, Entrance of the second tomb chamber at lower level

Resim 9: Mezar Odası.
Figure-9: Tomb Chamber

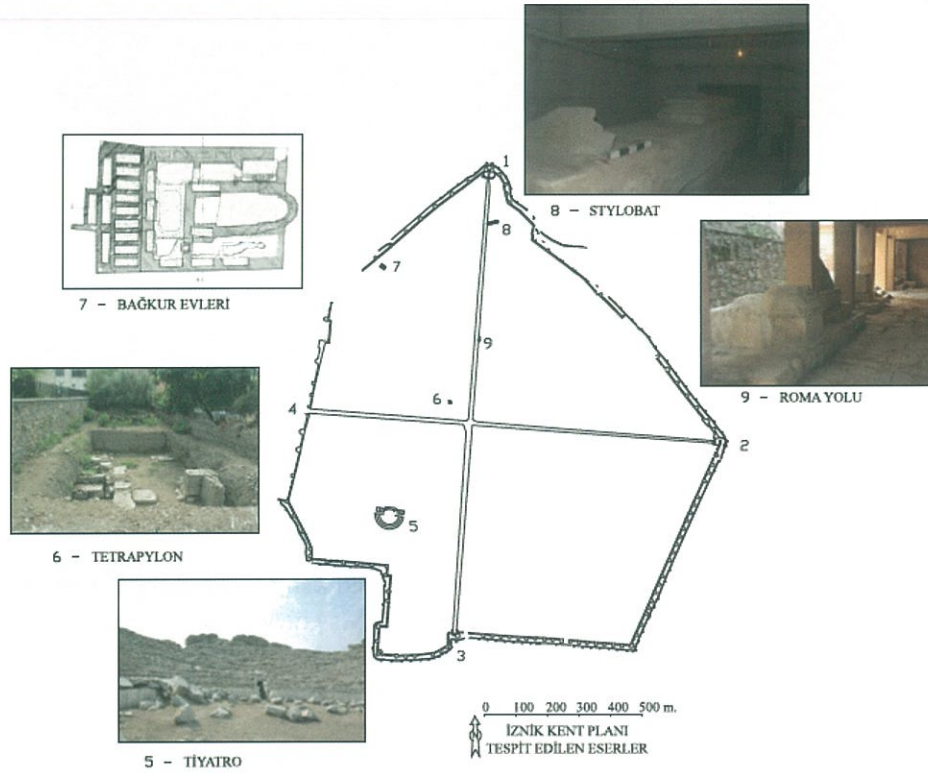
Resim 10: Günümüzde hala kullanılan taş kapı.
Figure-10: The stone door still functional today

Resim 11: Deliktaş Mevkii, Herakles Kabartması.
Figure-11: Deliktaş Location, Relief of Heracles

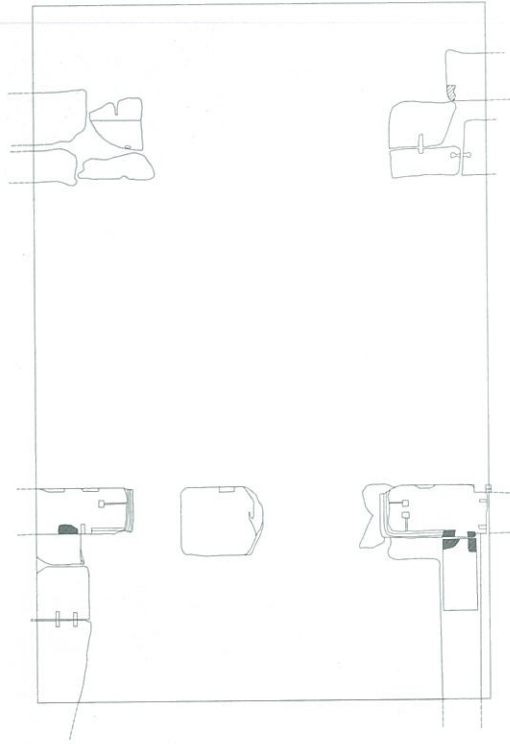
Resim 12: İstanbul Kapı.
Figure-12: Istanbul Gate

Resim-13: Nikaia Antik Plan Taslağı
Figure-13: Draft of the Ancient Nicaea's Plan

Resim-14: Eski Kaymakamlık Binası Arkasında Tetrapylon (?)
Figure-14: Tetrapylon (?) Behind the Old District Governorship Building

Resim-15: Tetrasyon (?) Çizim.
Figure-15: Drawing of Tetrasyon (?)

Resim-16: Antik Limanın muhtemel yeri ve sınırları.
Figure-16: Potential Location and Boundaries of the Ancient Port